Euroopa Parlament
2024-2029

Väliskomisjon

2025/2083(INI)

2.5.2025

RAPORTI PROJEKT

Ladina-Ameerikat käsitleva ELi poliitilise strateegia kohta
(2025/2083(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Davor Ivo Stier

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

SELETUSKIRI 8

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI.....9

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Ladina-Ameerikat käsitleva ELi poliitilise strateegia kohta
(2025/2083(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ning eriti selle V jaotist ELi välistegevuse kohta,

– võttes arvesse oma 2. aprilli 2025. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva 2024. aastaaruande kohta[1],

– võttes arvesse oma resolutsioone Venezuela kohta, eelkõige 23. jaanuari 2025. aasta resolutsiooni olukorra kohta Venezuelas pärast presidendivõimu usurpeerimist 10. jaanuaril 2025[2], ning 19. septembri 2024. aasta resolutsiooni olukorra kohta Venezuelas[3], resolutsioone Kuuba kohta, eelkõige 12. juuli 2023. aasta resolutsiooni ELi ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu seisu kohta, arvestades liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja äsjast külaskäiku saareriiki[4], ning 19. septembri 2024. aasta resolutsiooni José Daniel Ferrer García juhtumi kohta Kuubas[5], ja Nicaragua kohta, eelkõige 13. veebruari 2025. aasta resolutsiooni Ortega-Murillo režiimi repressioonide kohta Nicaraguas, mis on suunatud eelkõige inimõiguste kaitsjate, poliitiliste oponentide ja usukogukondade vastu[6],

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 7. juuni 2023. aasta ühisteatist „ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete uus tegevuskava“ (JOIN(2023)0017),

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. detsembri 2021. aasta ühisteatist „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ES-11/1 „Ukraina vastu suunatud agressioon“,

– võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) ja Pariisi kokkulepet, mis võeti vastu 12. detsembril 2015 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 21. konverentsil,

– võttes arvesse 17.–18. juulil 2023 Brüsselis toimunud ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse (CELAC) 2023. aasta tippkohtumise deklaratsiooni,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

---

[1] Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0057.
[2] ELT C, C/2025/2148, 23.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2148/oj.
[3] ELT C, C/2024/7215, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7215/oj.
[4] ELT C, C/2024/4001, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
[5] ELT C, C/2024/7213, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj.
[6] ELT C, C/2025/2249, 29.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2249/oj.

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0000/2025),

A. arvestades, et ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidel on pikaajalised ajaloolised, kultuurilised ja majanduslikud sidemed, moodustades loomuliku liidu, mis põhineb demokraatial, inimõigustel ja mitmepoolsel koostööl;

B. arvestades, et kahe piirkonna koostööd tihendavad veelgi tugevad kahepoolsed suhted ja tihedam suhtlus allpiirkondlike üksustega, nagu Mercosur, Andide Ühendus, CARICOM/CARIFORUM ja Vaikse ookeani liit;

C. arvestades, et ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide rahvastik moodustab kokku ühe kolmandiku ÜRO liikmesriikide rahvastikust ning nad annavad umbes 21 % üleilmsest SKPst;

D. arvestades, et reeglitel põhinev rahvusvaheline kord, millel on viimase 80 aasta jooksul rajanenud rahu ja heaolu, satub kogu maailmas üha enam autokraatlike riikide surve alla;

E. arvestades, et Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu kujutab endast rahvusvahelise õiguse jämedat rikkumist ja ohustab ülemaailmset julgeolekut, mistõttu on vaja, et demokraatlikud partnerid, sealhulgas Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partnerid võtaksid selle suhtes kooskõlastatud seisukoha;

F. arvestades, et välised osalejad, eelkõige Hiina, Venemaa ja Iraan, on laiendanud oma tegevust Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas, kusjuures Peking on suurendanud taristuinvesteeringuid, Moskva on tugevdanud oma diplomaatilist ja julgeolekualast kohalolekut ning Teheran on laiendanud luuretegevust piirkonnas;

G. arvestades, et USA Trumpi administratsiooni võetud meetmed muudavad ülemaailmset geopoliitilist dünaamikat, tekitades ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna strateegilisele partnerlusele nii probleeme kui ka võimalusi seda 2025. aastal uuendada;

H. arvestades, et 2025. aasta novembris Colombias toimuv ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumine on oluline võimalus kinnitada ELi pühendumust Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnale ning näidata, et Euroopa on usaldusväärne partner;

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna poliitilise dialoogi geopoliitiline tähtsus

1. tunnistab ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna sügavaid ajaloolisi, kultuurilisi ja majanduslikke sidemeid, mis ei ole mitte ainult loomuliku liidu, vaid ka tugeva ja püsiva valitud partnerluse alus;

2. märgib, et ELi tegevus piirkonnas on viimastel aastakümnetel olnud vähem kui optimaalne ning sellest tuleneva vaakumi täidab nüüd Hiina, Venemaa ja Iraani kasvav mõju;

3. võtab teadmiseks tungiva vajaduse uuendada ja arendada ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhteid, et reageerida tekkivatele geopoliitilistele muutustele, kliimamuutustele, tehnoloogia arengule ja kasvavale ebavõrdsusele;

4. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid piirkonnas diplomaatilisi pingutusi, et edendada ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suuremat lähenemist olulistes välispoliitikaküsimustes, kaasa arvatud kindlam seisukoht Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja suhtes;

5. ergutab süvendama ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostööd rahvusvahelistel foorumitel, et edendada ja kaitsta mitmepoolset maailmakorda, rahvusvahelist õigust ning demokraatia ja inimõiguste austamist;

6. tunneb muret Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas alates 2019. aastast toimunud demokraatia allakäigu pärast ning mõistab hukka Nicaragua, Kuuba ja Venezuela režiimid, mis kuuluvad maailma autoritaarseimate hulka; tuletab meelde, et Nicaragua režiim hoiab tugevaid sidemeid teiste autokraatlike riikidega, näiteks Iraani, Venezuela ja Kuubaga; mõistab hukka Kuuba režiimi süstemaatilised inimõiguste rikkumised ja kuritarvitused; mõistab teravalt hukka ja lükkab täielikult tagasi Venezuela režiimi korraldatud valimispettuse ning nõuab, et Maduro valitsus lõpetaks kodanikuühiskonna ja opositsiooni vastu suunatud repressioonide ja rünnakute poliitika;

Majanduskoostöö

7. väljendab heameelt ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna tugeva majandus- ja kaubanduspartnerluse üle, mis põhineb ühisel huvil edendada kestlikku majanduskasvu, tugevdada majanduslikku vastupanuvõimet ja vähendada ülemäärast sõltuvust mitmekesiste kaubandussuhete kaudu;

8. rõhutab asjaolu, et EL on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suurim investor ja suuruselt kolmas kaubanduspartner;

9. võtab teadmiseks kahe piirkonna vahelise tiheda lepingute võrgustiku ning rõhutab uute ja ulatuslikumate lepingute ja partnerlussidemete kehtestamise põhjapanevat geopoliitilist tähtsust;

10. väljendab heameelt ELi ja Tšiili vahelise täiustatud raamlepingu allkirjastamise üle ning nõuab selle kiiret ja täielikku ratifitseerimist; väljendab heameelt ELi ja Mercosuri partnerluslepingu ning ELi-Mehhiko üldise lepingu läbirääkimiste lõpuleviimise üle ning nõuab nende lepingute kiiret allkirjastamist ja ratifitseerimist;

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostöö algatuse „Global Gateway“ raames

11. rõhutab asjaolu, et EL on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas tehtava arengukoostöö peamine toetaja, ning nõuab, et EL ja selle liikmesriigid võimendaksid suuri algatusi, nagu Global Gateway, et suurendada investeeringuid Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonda, mis tagab, et EL jääb Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide jaoks tugevaks ja konkurentsivõimeliseks partneriks, arvestades Hiina kasvavat kohalolekut piirkonnas;

Julgeolekukoostöö

12. tunneb muret organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse laienemise pärast Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas ning sellest piirkonnast ELi toimetatavate ebaseaduslike uimastite enneolematute koguste pärast; rõhutab vajadust suurendada mitmepoolset koostööd võitluseks nende ohtude vastu selliste algatuste kaudu nagu ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna õigus- ja julgeolekupartnerlus ning EL PAcCTO 2.0;

13. rõhutab, kui oluline on strateegiline koostöö ELi liikmesriikide sise- ja/või julgeolekuministrite ning Ladina-Ameerika sisejulgeoleku komitee liikmesriikides julgeolekuküsimuste eest vastutavate ministrite vahel ja ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna operatiivse õiguskaitsekoostöö tugevdamine;

14. väljendab heameelt pingutuste üle tugevdada piirkondlikku julgeolekukoostööd Ladina-Ameerika sisejulgeoleku komitee laiendamise ja AMERIPOLi kui ametliku õiguskaitseorgani loomise teel, mis hõlbustab piiriülest koordineerimist;

15. rõhutab vajadust tegeleda organiseeritud kuritegevuse algpõhjustega, sealhulgas korruptsiooni, nõrga valitsemise ja sotsiaalse ebavõrdsusega, ning pooldab lähenemisviisi, mis ühendab õiguskaitse pikaajalise sotsiaalpoliitikaga;

Õigus, inimõigused ja õigusriik

16. väljendab heameelt ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna jätkuva koostöö üle demokraatia, inimõiguste ja hea valitsemistava kaitsel, kusjuures ELi valimisvaatlusmissioonidel on oluline roll õiglaste valimiste toetamisel ja läbipaistvuse tagamisel;

Parlamentaarne koostöö

17. väljendab heameelt ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna parlamentaarse koostöö süvendamise üle, eelkõige Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee kaudu, mis edendab dialoogi võtmeküsimustes nagu kaubandus, julgeolek ja kestlik areng;

18. juhib tähelepanu parlamentaarse diplomaatia olulisele rollile kahe piirkonna suhete tugevdamisel, hõlbustades otsest dialoogi riiklike ja piirkondlike parlamentidega;

Soovitused ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse 2025. aasta novembri tippkohtumiseks

19. väljendab heameelt ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse 2023. aasta kohtumise ja ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse 2023.–2025. aasta tegevuskava kohaste algatuste rakendamise üle; rõhutab sellega seoses vajadust võtta 2025. aasta tippkohtumisel vastu uus ja ulatuslik tegevuskava, millega partnerlust veelgi tugevdatakse ja kus võetakse arvesse parimaid tavasid;

20. nõuab, et pooled kinnitaksid 2025. aasta novembri tippkohtumisel oma ühist pühendumust mitmepoolsusele ja rahule;

21. nõuab, et pooled mõistaksid teravalt hukka Venemaa jätkuva agressioonisõja, eelkõige kõik selle rängad rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised;

22. peab oluliseks, et EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond nõustuksid ühiselt edendama ülemaailmseid keskkonnahoidlikke algatusi, näiteks läbirääkimisi plastireostuse vältimiseks sõlmitava rahvusvahelise lepingu üle;

23. ergutab jätkama tihedat koostööd digiküsimustes ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna digiliidu kaudu, et edendada inimkeskset digiüleminekut mõlemas piirkonnas;

24. nõuab kahe piirkonna koostöö olulist suurendamist organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse vastases võitluses;

°

° °

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.

SELETUSKIRI

Mul on hea meel esitada raport, mis kajastab niivõrd olulist algatust nagu Euroopa Liidu ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna partnerluse uuendatud strateegiline väljavaade. Käesolev raport esitatakse ajal, mil on toimumas põhjalikud geopoliitilised muutused, kus autokraatlike režiimide esilekerkimine ja ülemaailmne ebastabiilsus seavad üha enam kahtluse alla meie ühised demokraatlikud väärtused, pühendumuse mitmepoolsusele ja rahvusvahelise õiguse austamise.

Euroopa Liit ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond on loomulikud liitlased. Meid seovad tihedad ajaloolised, kultuurilised ja majanduslikud sidemed, ja mis veelgi tähtsam, meie ühine pühendumus demokraatiale, inimõigustele ja reeglitel põhinevale rahvusvahelisele koostööle. Sellest alusest hoolimata on ELi osalemine piirkonnas viimastel aastakümnetel olnud ebapiisav, mis on andnud teistele ülemaailmsetele osalejatele, eelkõige Hiinale, Venemaale ja Iraanile võimaluse oma mõju laiendada.

Seetõttu nõutakse käesolevas raportis otsustavat ja ennetavat tegevuse taasalustamist. ELi kutsutakse tungivalt üles suurendama diplomaatilisi pingutusi, edendama majanduspartnerlust ning tihendama koostööd julgeoleku, õiguse ja digiülemineku valdkonnas. Samuti rõhutatakse, kui tähtis on algatus „Global Gateway“, et suurendada investeeringuid ja tugevdada ELi esindatust piirkonnas konkurentsivõimelise ja usaldusväärse partnerina. Sellega seoses on ELi ja Mercosuri lepingu sõlmimine ja ratifitseerimine geopoliitiliselt ja majanduslikult väga tähtis, sest võimaldab taaselustada kahe piirkonna sidemeid.

Rõhutame vajadust olla üksmeelne peamistes välispoliitikaküsimustes, eelkõige reeglitel põhineva rahvusvahelise korra kaitsmisel. See hõlmab selget ja kooskõlastatud seisukohta vastuseks Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu ning autoritaarsete režiimide tegevuse hukkamõistmist Nicaraguas, Kuubas ja Venezuelas.

Samal ajal rõhutame parlamentaarse diplomaatia olulist rolli ning jääme ootama 2025. aasta novembris toimuvat ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumist kui pöördelist võimalust kinnitada oma pühendumust kaasaegsele väärtustel põhinevale partnerlusele, mis toob kasu mõlemale piirkonnale.

Kokkuvõttes kajastab käesolev raport üleskutset tegutseda – minna sõnadest kaugemale ja tagada, et ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhted kujuneksid tõeliselt valitud partnerluseks, mis on laiahaardeline ja tasakaalustatud ning rajaneb ühistel põhimõtetel.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
EU-LAC group

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.